

Warszawa, dnia 12 kwietnia 2018 r.

Sygn. akt VI Ka 1006/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie :

Przewodniczący: SSO Agnieszka Wojciechowska-Langda

Sędziowie: SO Ludmiła Tułaczko (spr.)

SR del. Justyna Dołhy

protokolant: p.o. protokolanta sądowego Katarzyna Pawelec

przy udziale prokuratora Agaty Stawiarz

po rozpoznaniu dnia 12 kwietnia 2018 r.

sprawy M. B. syna G. i U. ur. (...) w S.

oskarżonego o przestępstwo z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 297 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk

J. K. syna T. i H. ur. (...) w K.

oskarżonego o przestępstwo z art. 297 § 1 kk

na skutek apelacji wniesionych przez obrońców oskarżonych

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi - Północ w Warszawie

z dnia 15 maja 2017 r. sygn. akt IV K 40/16

utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok; zasądza od oskarżonych na rzecz Skarbu Państwa tytułem opłaty za drugą instancję kwoty od M. B. 180 złotych, zaś od J. K. 100 zł oraz obciąża ich kosztami postępowania odwoławczego w częściach równych, zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi - Północ w Warszawie na rzecz adw. D. F. kwotę 516,60 zł obejmującą wynagrodzenie za obronę z urzędu w postępowaniu odwoławczym oraz podatek VAT.

SSO Ludmiła Tułaczko SSO Agnieszka Wojciechowska-Langda SSR del. Justyna Dołhy

VI Ka 1006/17

UZASADNIENIE

na podstawie art. 423 § 1 a k.p.k. dotyczy tylko oskarżonego J. K.

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi - Północ w Warszawie wyrokiem z dnia 15 maja 2017r. po rozpoznaniu sprawy sygn. IV 40/16 :

oskarżonego J. K. w ramach zarzucanego mu czynu uznał za winnego tego, że w okresie między 8 a 17 stycznia 2007 roku będąc pracownikiem (...) w W., świadcząc usługi pośrednictwa przy zawieraniu umów kredytowych na rzecz (...) Banku S.A, działając w celu uzyskania kredytu w wysokości 14 780,48 zł przez J. M. przeznaczanego na zakup samochodu marki M. (...)

o nr nadwozia (...) przedłożył wniosek w/w kredytobiorcy wraz z kserokopią poświadczoną osobiście za zgodność z oryginałem przerobionego dokumentu w postaci książeczki wojskowej serii (...) wydanej przez WKU P., zawierającej nieprawdziwe dane, co do faktu posiadania kategorii zdrowotnej, jak również przeniesienia do rezerwy z kategorią D J. M., mającego istotne znaczenie dla uzyskania przez niego kredytu, tj. czynu z art. 297 § 1 kk i na podstawie art. 66 § 1 i 2 kk w zw. z art. 67 § 3 kk postępowanie karne wobec J. K. warunkowo umorzył na okres próby 2 (dwóch) lat; na podstawie art. 67 § 3 kk w zw. z art. 39 pkt. 7 kk orzekł wobec oskarżonego J. K. na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej świadczenie pieniężne w kwocie 2000 (dwa tysiące) złotych; na podstawie art. 627 kpk zasądził na rzecz Skarbu Państwa od oskarżonego J. K. kwotę 295,40 zł (dwieście dziewięćdziesiąt pięć złotych czterdzieści groszy) tytułem zwrotu kosztów sądowych.

Obrońca oskarżonego J. K. na podstawie 425 § 1 i 2 kpk i art. 444 kpk zaskarżyła powyższy wyrok w całości. W oparciu o art. 438 pkt 1,3, 4 kpk wyrokowi temu zarzuciła :

1.obrazę prawa materialnego tj. art. 297 § 1 kk poprzez stwierdzenie, iż zostały wypełnione przez oskarżonego znamiona czynu, podczas gdy w niniejszej sprawie oskarżony nie miał zamiaru popełnienia czynu, a dokumenty przedłożone do kredytu nie miały istotnego znaczenia dla jego udzielenia,

2.obrazę prawa materialnego tj. art 66 § 1 kk w zw. z art. 67 § 1 kk poprzez zastosowanie okresu próby nieadekwatnego do postawy oraz niekaralności oskarżonego,

3.obrazę prawa materialnego tj. art 67 § 3 kk poprzez orzeczenie świadczenia pieniężnego w wysokości 2 000 zł podczas gdy sytuacja materialna oskarżonego nie pozwala na zapłatę w/w kwoty,

4.obrazę prawa procesowego tj. art 5 § 2 kpk poprzez jego niezastosowanie i niedające się usunąć wątpliwości co do wypełnienia przez oskarżonego J. K. znamion czynu z art. 297 § 1 kk rozstrzygnięto na jego niekorzyść, podczas gdy przepis wymaga, aby wszystkie wątpliwości wyłonione w trakcie postępowania tłumaczyć na korzyść oskarżonego,

5.błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść orzeczenia poprzez:

a. ustalenie, iż kserokopia podrobionej karty z książeczki wojskowej z adnotacją o kat D J. M. miała istotne znaczenie przy udzielaniu kredytu J. M. przez (...) Bank SA., podczas gdy miała znaczenie tylko co do warunków tego kredytu ,

b. ustalenie, iż J. K. wiedział, że dokument jaki przedstawił J. M. jest podrobiony, podczas gdy ani z treści wypowiedzi J. M. ani z książeczki nie wynikało, że dokument jest podrobiony, a oskarżony nie miał możliwości weryfikacji tej okoliczności,

c. poprzez przyjęcie za wiarygodne zeznania J. M., albowiem nie pomniejszył swojego udziału w przestępstwie, zaś orzeczoną karę odbył już w całości i nie miał interesu w stronniczym przedstawieniu sprawy poprzez korzystniejsze przedstawienie swojej osoby, podczas gdy świadek zeznawał kilkakrotnie odmiennie, a ponadto był głęboko niezadowolony z faktu, iż jest zmuszony spłacać zaciągnięty na rzecz M. B. kredyt.

Na zasadzie 427 § 1 i art. 437 § 1 i 2 kpk wniosła o:

1. zmianę skarżonego orzeczenia i uniewinnienie oskarżonego od stawianego mu zarzutu, ewentualnie z ostrożności procesowej;

2. warunkowe umorzenie postępowania na okres próby 1 roku zobowiązując oskarżonego do informowania sądu lub kuratora o przebiegu okresu próby (art. 72 §1 pkt 1 kk), i zwolnienie oskarżonego z kosztów postępowania,

3. uchylenie skarżonego wyroku i skierowanie sprawy do ponownego rozpoznania przez sąd I instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego J. K. nie jest zasadna a zawarte w niej wnioski nie zasługują na uwzględnienie. Kontrola instancyjna zaskarżonego wyroku nie potwierdziła słuszności żadnego z zarzutów zawartych w apelacji obrońcy. Sąd I instancji w sposób szczegółowy przeprowadził postępowanie dowodowe i rozpoznając ponownie sprawę wykonał wszystkie zalecenia sądu odwoławczego wydane w trybie art. 442 § 3 k.p.k.

Z zeznań przesłuchanych świadków i ujawnionych dokumentów wyprowadził logiczne wnioski wskazujące bezsprzecznie na winę oskarżonego J. K. w ramach przypisanego mu czynu z art. 297 § 1 kk. W pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego wyroku sąd I instancji przedstawił tok rozumowania, który należy podzielić, stwierdzając, że ocena materiału dowodowego spełnia wszystkie przesłanki z art. 7 k.p.k. Obrońca oskarżonego niesłusznie zarzuca, że postępowanie karne nie dostarczyło dowodów na to, iż J. K. wiedział, iż została podrobiona książeczka wojskowa J. M. starającego się o kredyt na kupno samochodu. Istotnie, podstawą zaskarżonego orzeczenia był sposób sporządzenia przez oskarżonego fotokopii podrobionej książeczki wojskowej serii (...) wydanej przez WKU P., przedłożonej do wniosku o kredyt. Sąd I instancji wnioskowanie o winie rozpoczął od analizy wyjaśnień oskarżonego J. K., który opisał, w jaki sposób kserował dokumenty potrzebne do weryfikacji wniosku kredytowego. Wyjaśnił, że rozłożoną książeczkę wojskową kładł na szybie kserokopiarki uzyskując kopię sąsiadujących dwóch kart. Wykonał kserokopię strony ze zdjęciem J. M. i sąsiedniej strony nr 3. Postępując w ten sam sposób powinien na jednej karcie uzyskać ksero stron 4 i 5 oraz 6 i 7 książeczki wojskowej J. M.. Oskarżony nie potrafił jednak wyjaśnić, dlaczego wykonał kopię tylko strony nr 7 tej książeczki z pominięciem sąsiadującej z nią strony nr 6. Tak wykonaną kserokopię wraz z pozostałym dokumentami przesłał do centrali banku w celu weryfikacji czy J. M. spełnia warunki do uzyskania kredytu na zakup samochodu M. (...) o nr nadwozia (...). Na sposób wykonania kserokopii zwrócił także uwagę sąd odwoławczy, który uchylił wyrok uniewinniający i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. /k- 506 / Należy podzielić wniosek sądu I instancji, że w realiach niniejszej sprawy, jedynym wytłumaczeniem wykonania kserokopii pojedynczej 7 strony książeczki wojskowej zamiast strony 6 i 7 na jednej karcie jest fakt, że wskazana przez oskarżonego technika wykonania kserokopii nie mogła mieć zastosowania. Została celowo zmieniona przez oskarżonego gdyż na sąsiedniej stronie nr 6 zamieszczony był wpis

o przyznanej J. M. kategorii A, na podstawie dokładnie tego samego orzeczenia lekarskiego nr (...) z dnia 10 marca 2006 r., co kat D figurująca na stronie nr 7. Należy podzielić tok rozumowania sądu I instancji, że osoba zawodowo działająca w instytucji kredytowej nie mogła nie zauważyć dwóch sprzecznych informacji mieszczących się na sąsiednich stronach weryfikowanego dokumentu, podczas gdy nawet pobieżna analiza pozwoliłaby na wykrycie sprzeczności i tożsamości podstawy obu decyzji, co w rezultacie powinno doprowadzić do jednoznacznego wniosku, iż oba te wpisy nie mogą być równocześnie prawdziwe. Przepis art. 297 § 1 kk stanowi, iż odpowiedzialności karnej podlega osoba, która przedkłada w banku podrobiony, przerobiony, poświadczający nieprawdę albo nierzetelny dokument albo nierzetelne, pisemne oświadczenie dotyczące okoliczności o istotnym znaczeniu dla uzyskania kredytu, dla siebie lub innej osoby . Przepis ten wymaga umyślności działania. Sposób wykonania kserokopii książeczki wojskowej wskazuje w sposób oczywisty na to, że oskarżony J. K. mając świadomość sprzecznych wpisów na stronie 6 i 7 wykonał kopię tylko tej strony, na której widniała kategoria D wymagana do przyznania kredytu. W ten sposób posłużył się sfałszowanym dokumentem przesyłając go do centrali banku, gdzie uprawnione osoby zdecydowały o przyznaniu J. M. kredytu na zakup samochodu, zgodnie

z wnioskiem i załączonymi dokumentami. Ponadto sąd I instancji wykluczył sytuację, aby oskarżonemu została przedstawiona sama luźna karta ze stroną nr 7 książeczki wojskowej. Oskarżony dysponował całą książeczką skoro skopiował strony nr 2 i 3. Sąd I instancji powołał się na wnioski wypływające z oceny dowodu w postaci oględzin dokumentu. Karta nr 6 w dalszym ciągu znajduje się w książeczce wojskowej J. M., zatem musiała tam być także w chwili okazania jej J. K.. Na kopii strony 7 włączonej do akt sprawy widać odbicie następnych kart, a to z kolei świadczy o tym, iż została wykonana kserokopia całego dokumentu w postaci książeczki, zapewne złożonej na pół. Zasadnie więc sąd I instancji argumentował, że sposób wykonania kserokopii tej książeczki wskazuje w sposób bezsprzeczny na wiedzę oskarżonego J. K.

o sfałszowanym wpisie dotyczącym kategorii wojskowej J. M.. Oskarżony celowo pominął stronę 6 i na oddzielnej karcie skserował tylko stronę 7 z wpisem kategorii D mając świadomość, że wpis na stronie 6 kategorii A uniemożliwi przyznanie kredytu J. M.. Obrońca w apelacji kwestionuje ocenę zeznań J. M. dokonaną przez sąd I instancji i powołuje się na wyrwane w kontekście zeznania tego świadka, dowodząc, że nie były one konsekwentne. Tymczasem uważna

lektura tych zeznań potwierdza stanowisko sądu I instancji o ich konsekwentnym charakterze. J. M. przesłuchany kilkakrotnie w toku procesu twierdził, że oskarżony J. K. wiedział o tym, że książeczka wojskowa jest sfałszowana. Swoje przekonanie o świadomości oskarżonego świadek wyprowadził z przebiegu czynności prawnej polegającej na złożeniu wniosku o kredyt. Oczywistym jest, że w takiej sytuacji osoby uczestniczące w tej czynności nie będą wypowiadały się wprost i konkretnie. Podczas tego spotkania oskarżony J. K. wypowiedział słowa o wujku z WKU, którego miał posiadać J. M., co należy odnieść do wpisów kategorii wojskowej w książeczce, podczas wykonywania kserokopii. Ponadto o świadomości oskarżonego dotyczącej sfałszowanej książeczki wojskowej świadczy także łańcuch wzajemnych powiązań pomiędzy M. B., który zwrócił się do A. Ż. z prośbą o skontaktowanie J. M. z doradcą kredytowym a ten z kolei polecił mu J. K., który zgodził się przyjąć wniosek kredytowy J. M.. Oskarżony J. K. nie był więc osobą przypadkową lecz został wybrany przez A. Ż.. Ponadto z wyjaśnień A. Ż. z rozprawy jednoznacznie wynika, że będąc obecny w siedzibie (...) podczas składania wniosku kredytowego przez J. M. wiedział o tym, że książeczka wojskowa jest sfałszowana, bowiem według jego wiedzy z kategorią A J. M. nie uzyskałby kredytu. J. M. także wiedział o tym, że wpis kategorii wojskowej w książeczce został sfałszowany gdyż na ten temat rozmawiał z M. B., który organizując sprzedaż swojego samochodu M. poinformował go, że kategoria wojskowa A, u mężczyzn w wieku poborowym stanowi przeszkodę w uzyskaniu kredytu. Następnie odebrał od niego książeczkę wojskową w celu sfałszowania wpisu na kategorię D. Zeznania J. M. to nie jedyny dowód świadczący o winie oskarżanego J. K.. Te zeznania w połączeniu z pozostałymi dowodami w tym, z wyjaśnieniami A. Ż. i z wynikami oględzin książeczki wojskowej tworzą logiczny ciąg zdarzeń, który prowadzi do wniosku o winie oskarżonego. Argumenty o prowizji, jaką miał otrzymać J. K. od kredytu udzielonego J. M. oraz

o dyscyplinarnym zwolnieniu z pracy to jedynie okoliczności uzupełniające wnioskowanie o winie oskarżonego. O wiarygodności zeznań świadka J. M. świadczy także to, że ujawnił okoliczności uzyskania kredytu mając świadomość, że łączyć się to będzie

z wszczęciem postępowania karnego wobec niego. Impulsem do takiego zachowania niewątpliwie był też fakt niewywiązania się M. B. z przyrzeczenia dotyczącego spłaty kredytu J. M.. Dopiero gdy M. B. zaprzestał spłacania rat J. M. zdecydował się ujawnić okoliczności uzyskania kredytu. Rozmowa ze świadkiem G. O., na którą powołuje się obrońca w apelacji stanowiła jeden z elementów inicjujących sprawę karną bowiem na skutek rozmowy telefonicznej pracownik banku sprawdził w WKU czy świadek J. M. posiadał kategorię D, zgodną z danymi wynikającymi ze kserowanej karty nr 7 książeczki wojskowej a po uzyskaniu informacji, że posiada kategorię A zawiadomił prokuraturę o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Z zeznań świadka G. O. wynika, że podczas rozmowy telefonicznej J. M. powiedział, że sfałszował książeczkę wojskową i kredyt wziął dla innej osoby. Treść tych zeznań nie podważa wiarygodności zeznań J. M., który twierdził, że nie sfałszował tego dokumentu lecz książeczkę wojskową przekazał na jego prośbę M. B. w celu sfałszowania wpisu kategorii wojskowej gdy ten powiedział mu, że wymagany jest wpis kategorii D, aby uzyskać kredyt na kupno samochodu. Książeczkę zwrócił mu M. B. z wpisem kategorii D. Podczas rozmowy telefonicznej świadek nie przedstawił szczegółów tego zdarzenia

i skoncentrował się na podaniu jedynie ogólnego opisu gdyż przede wszystkim chodziło mu o uzyskanie informacji, w jakich okolicznościach bank zawiadamia prokuraturę

o popełnieniu przestępstwa. Sąd I instancji prawidłowo ustalił udział M. B.

w przestępstwie stwierdzając, na podstawie zeznań J. M., że zabierając od niego książeczkę wojskową w celu sfałszowania wpisu kategorii wojskowej A na kategorię D, następnie dostarczając tę książeczkę ze sfałszowanym wpisem pomógł J. M.

w uzyskaniu kredytu. O tym, że zeznania J. M. opisujące rolę M. B.

w przestępstwie są wiarygodne świadczy to, że potwierdzają je wyjaśnienia A. Ż.. Z wyjaśnień A. Ż. złożonych na rozprawie wynika, że to M. B. skontaktował się z nim prosząc o pomoc w uzyskaniu kredytu dla J. M. a następnie przekazał J. M. informacje dotyczące wymaganej kategorii wojskowej. Za wiarygodnością zeznań J. M. przemawia zaangażowanie M. B. w uzyskanie kredytu. Samochód mógł sprzedać na giełdzie lub wstawić do komisju czekając na kupca spełniającego warunki do uzyskania kredytu. Tymczasem pośredniczył w uzyskaniu kredytu dla J. M. kontaktując go z A. Ż.

i umożliwił sfałszowanie książeczki wojskowej. Te okoliczności potwierdzają zeznania J. M. o tym, że w istocie kredyt miał spłacać M. B. a sprzedaż samochodu, którego wartość ocenił świadek na poniżej kwoty kredytu, to czynność pozorna ukrywająca prawdziwą czynność prawną jaką było uzyskanie pożyczki z banku. Nie udało się ustalić kto

dokonał fałszerstwa książeczki wojskowej. Jednak nie ulega wątkowości, że J. M., A. Ż., M. B. i J. K. wiedzieli o tym fakcie. Niezasadnie obrońca kwestionuje zeznania J. M. powołując się na zeznania K. Ż., z których wynika, że M. B. nie brał udziału w sfalszowaniu książeczki wojskowej J. M.. Według świadka J. M. dokonał fałszerstwa we własnym zakresie wykorzystując swoje znajomości w świecie przestępczym. Następnie posługując się książeczką ze sfalszowanym wpisem uzyskiwał kredyty na zakup towarów. Zgromadzony materiał dowodowy nie potwierdził zeznań świadka K. Ż. gdyż przeczy temu opisane przez A. Ż. zaangażowanie M. B.

w uzyskanie kredytu dla J. M.. Jeśli faktycznie J. M. wykorzystał później sfalszowaną książeczkę wojskową do uzyskania innych kredytów to musiał je spłacić

i bank nie zawiadomił o popełnieniu przestępstwa. Te okoliczności nie mają wpływu na ustalenia faktyczne w niniejszej sprawie. Nie można podzielić zarzutu obrońcy, aby dokument w postaci kserokopii książeczki wojskowej poświadczony za zgodność przedstawiony bankowi przez oskarżonego J. K. nie determinował udzielenia kredytu J. M.. Z zeznań J. M. wprost wynika, że nie byłby w stanie spełnić dodatkowych warunków banku, wymaganych wobec mężczyzn w wieku poborowym posiadających kategorię A. Na podstawie § 9.2 Regulaminu Udzielania Kredytów Na Zakup Pojazdów w (...) Banku SA osoba ubiegająca się o kredyt przedstawiała jedynie wniosek oraz dwa dokumenty poświadczające tożsamość tj. dowód osobisty oraz w przypadku mężczyzn przed 28 rokiem życia, książeczkę wojskową. Zaś § 8 w/w Regulaminu Bank stanowił, że bank może odmówić udzielenia kredytu osobom w wieku poborowym, które nie zostały zwolnione z odbycia służby wojskowej z wyjątkiem sytuacji, gdy klient przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie poręczenia cywilnego lub wekslowego osoby trzeciej, bądź jego wpłata własna będzie wynosić 50% wartości pojazdu. Obrońca w apelacji niesłusznie zarzuca, że kategoria wojskowa nie miała wpływu na udzielenie kredytu a jedynie na jego warunki argumentując, że nie stanowiła okoliczności o istotnym znaczeniu dla uzyskania kredytu, o których mowa w art. 297 § 1 k.k. „Istotność okoliczności o jakiej mowa w art. 297 § 1 k.k. związana jest z ich znaczeniem w procesie podejmowania decyzji o przyznaniu jednej z wymienionych w art. 297 § 1 k.k. form wsparcia finansowego. Okoliczności o istotnym znaczeniu dla uzyskania jednej z wymienionych w art. 297 § 1 k.k. form wsparcia finansowego, to np. informacje o sytuacji majątkowo- osobistej. Stanowią one jedną z istotnych przesłanek przyznania świadczenia w postaci kredytu lub pożyczki (por. wyrok SA w Łodzi z dnia 26 lipca 2000 r., II AKa 93/00).” J. M. posiadał kategorię A, był w wieku poborowym, nie był w stanie zgromadzić wkładu własnego równego 50% wartości samochodu oraz nie był w stanie zapewnić dodatkowego zabezpieczenia. Wobec powyższego zasadnie sąd I instancji ustalił, że informacja o kategorii wojskowej, w tym wypadku, była istotna dla uzyskania kredytu. Fałszowanie kategorii wojskowej na niezdolny do służby wojskowej - kategoria D, spowodowało, że został J. M. udzielony kredyt bez konieczności spełnienia dodatkowych warunków. Sąd I instancji zasadnie, więc przypisał oskarżonemu popełnienie przestępstwa z art. 297 § 1 k.k. Rozstrzygnięcia o warunkowym umorzeniu tego postępowania nie można uznać za rażąco niewspółmiernie surowe w rozumieniu art. 438 pkt 4 k.p.k. Okres próby jest adekwatny do stopnia społecznej szkodliwości czynu, który przejawia się w dużej wysokości szkody, którą będzie trudno wyegzekwować gdyż przez 11 lat, jakie upłynęły od daty czynu nie została spłacona. Z tych powodów sąd odwoławczy nie uwzględnił apelacji obrońcy oskarżonego J. K. i zaskarżony wyrok utrzymał w mocy. O kosztach postępowania odwoławczego sąd orzekł na podstawie art. 627 § 1 k.p.k. uznając, że dane o dochodach oskarżonego /k- 1325/ uzasadniają możliwości ich uiszczenia oraz zapłaty świadczenia na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.

SSR /del/ Justyna Dołhy SSO Agnieszka Wojciechowska- Langda SSO Ludmiła Tułaczko